

Idéer för framtidens Stehag

Tankar från Stehags intresseförening inför Eslövs kommuns arbete med ny översiktsplan

11 december 2015

SKSSFÖRSLAG PÅ STEHAGS GENOMFARTSGATA
MED GÅNG-CYKELSTRÅK
LANGES LANDSKAP/BABS 18.11.2015

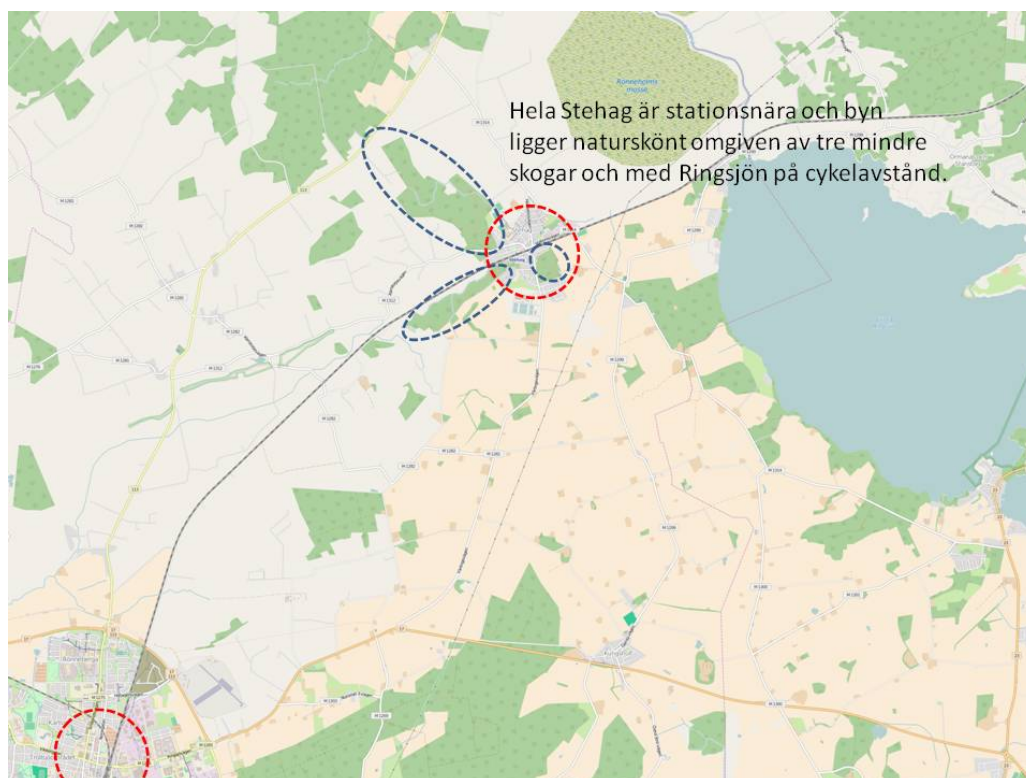
Innehåll

1. Stehag – ekarnas by	3
2. Byakänslan - nära och tryggt	4
3. Tågen – både livsnerv och hot	5
4. Skogen – motionsspår och vacker natur.....	6
5. Ridleder i Eslövs kommun.....	7
6. Hasslebrovägen – en byagata	8
7. Cykelvägar i och kring Stehag	10
8. Lekplatser och grönområden	12
9. Framtida byggande	13
10. Vägen dit?	13
Bilaga 1.	14

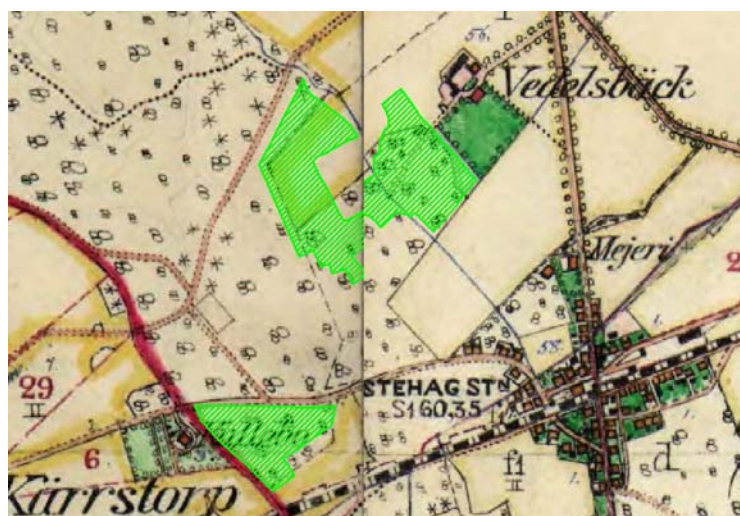
1. Stehag – ekarnas by

Detta idédokument är en sammanfattning av flera års samtal i byn i form av workshops och enkäter. Det material som ligger till grund för dokumentet finns samlat på www.stehag.org/op17

Det är framför allt tre saker som präglar Stehag och ger byn dess karaktär: järnvägen, naturen och byakänslan. De goda kommunikationerna och strategiskt läge mitt i Skåne, alldeles intill en liten bokskog och promenadavstånd till Ringsjön har gjort Stehag attraktivt. På senare år har därför många flyttat hit från de större städerna i Skåne.

Stehag har växt upp kring järnvägen och nedan ses en karta från början av 1900-talet som visar ett Stehag som då omgavs av beteshagar med gamla ekar och hasselbuskage. Längs med vägen in mot Stehag fanns det en allé som sträckte sig ända bort mot Rönneholms gods. På den tiden gick den gamla landsvägen genom Gyaskogen. Fortfarande kan man se rester av den i skogen.

Bearbetad karta, utdrag från Häradsekonomiska kartan för Malmöhus län 1910-15, Lantmäteriet 2003. Källa: Anna-Carin Linusson & Birgitta Karlsson, Eslövs kommun.

2. Byakänslan - nära och tryggt

Sedan pågatågen började stanna här på 80-talet har byn växt rejält, och flera nya bostadsområden med villabebyggelse har växt fram de senaste tio åren. Blir nuvarande utbyggnadsplaner av det senaste bostadsområdet som växt fram vid Vattenverket helt igenom realiserade kommer byn att ha växt med cirka 30 %. Det ställer krav på eftertanke för att byn inte ska förlora sin karaktär, det som en gång lockade människor att bosätta sig här. Det kräver också framförhållning i planering av infrastrukturen – så att barnen kan ta sig säkert till och från skola, affär och fritidsaktiviteter i byn (se avsnitt 7).

Många barnfamiljer har sökt sig till Stehag. Här lockar lugnet och tryggheten, liksom ett stort utbud av förskolor på nära håll. Norr om byn finns fyra förskolor och Stehagskolan, en F-6-skola.

Servicen i Stehag är god med Matbodens livsmedelsbutik som byns centrala punkt vid Hasslebrovägen, där även Bykrogen och en frisörsalong finns. Längs med Stationsvägen finns Wrights Flora och Trädgård, liksom Otto Olssons bygghandel. I Stehag finns också flera andra verksamheter som elhandel, rörfirma och ett stort antal mindre konsultföretag. Både dessa verksamheter, liksom byborna, har i flera år efterfrågat en utbyggnad av ett fibernät. Nu pågår ett bredbandsprojekt som genomförs helt på ideell väg för att förhoppningsvis skapa ett fibernät i Stehag under 2016 (se stehagsfiber.se). För att utveckla byns centrum föreslår vi satsningar på en byagata (se avsnitt 6). I Stehag finns också utrymme för fler verksamheter – något som har kommit fram i våra enkäter är till exempel önskemål om ett bageri i byn.

Föreningslivet blomstrar och mest aktiva är Stehags AIF med fotbollslag i alla åldrar och FK Tor som ordnar aktiviteter i form av t.ex., trampolinträning, keramik och fotocirklar, och även har byggt en stor skateboardramp intill Torshuset. Det senaste året har också Röda Korsföreningen i Smebackstugan startat verksamhet med kulturaktiviteter m.m. för alla åldrar. Det finns även ett församlingshem i Stehag med aktiviteter för både yngre och äldre.

Ett uppskattat bibliotek i skolans lokaler finns också i byn. Däremot finns drygt tio år inte längre någon BVC-mottagning i Stehag, och en filial för vårdcentral/BVC står därför också högt på önskelistan för byn.

Viktigt för framtiden!

- En byagata för att utveckla näringslivet
- Utveckla stödet till föreningslivet
- Underlätta utbyggnaden av bredband i Stehag.
- Förskola behövs söder om byn

Stehagsdagen med kanske världens kortaste brolopp roar byborna varje år, med målet att skapa en ökad gemenskap i byn.

3. Tågen – både livsnerv och hot

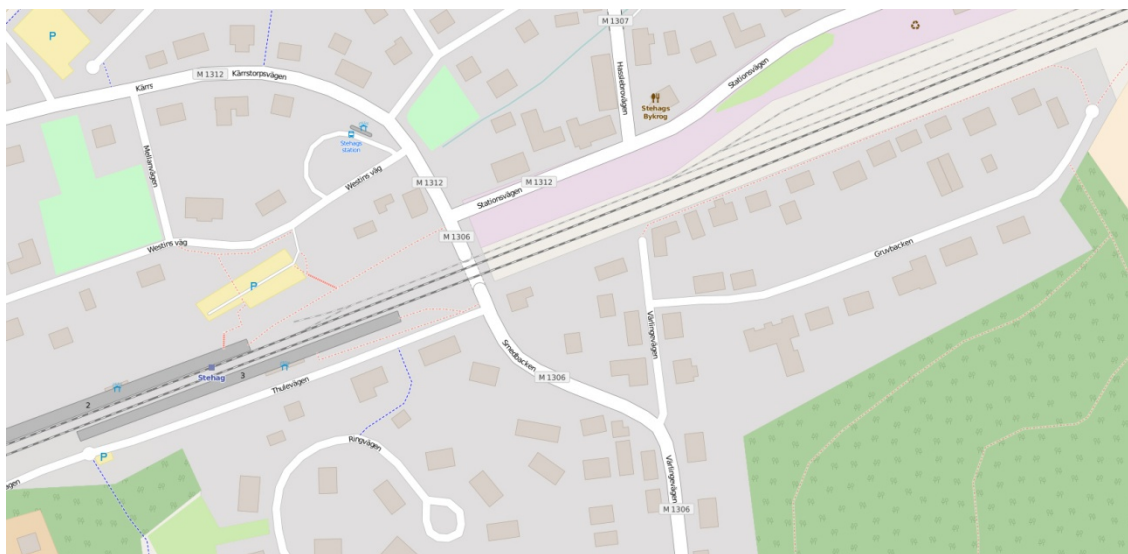
Många av oss som bor här i Stehag är helt beroende av järnvägen för att pendla till och från jobb och skola. Stehag är en av de pågatågstationer som växt mest på senare år, och morgon och kväll är alltid perrongen full med människor som tågpendlar. Många tar också bussen vidare mot Billinge, Röstånga och Klippan som stannar på busstorget ett stenkast bort.

Samtidigt ska man vara medveten om att tågen bullrar och att åtgärder behöver sättas in för att hantera det. De senaste tio åren har både antalet tåg och deras hastighet ökat. Fler och fler gnisslande tåg bromsar in, till och med nattetid, särskilt efter att ett stickspår byggdes mitt inne i byn för några år sedan.

Järnvägen fungerar också som en barriär tvärs genom byn och försvårar kommunikationerna mellan byns två sidor. Eftersom all utbyggnad av nya bostäder de senaste tio åren har skett söder om järnvägen, och all service och alla förskolor etc. finns norr om järnvägen, behövs säkrare passager för gång- och cykeltrafik under järnvägen (se vidare avsnitt 7).

Viktigt för framtiden!

- Börja avsätta pengar för en gång-cykeltunnel under järnvägen mitt i byn redan nu! Ju mer byn växer desto mer akut blir det att skapa en säker passage under järnvägen för gående och cyklister.
- Satsa på bullerskydd längs med hela järnvägen genom Stehag. Börja vid Bykrogen som behöver en lugnare utemiljö för sin verksamhet. De bullerplank som redan idag finns längs med delar av järnvägssträckan är också i mycket stort behov av upprustning.
- För att utveckla byggandet vid Sjöholmen behövs även satsningar på bullerplank vid Sjöholmen.

Karta över järnvägen som passerar genom Stehag, med det stickspår som byggdes ut 2012. Källa: OSM

4. Skogen – motionsspår och vacker natur

De tre skogar som omgärdar Stehag bidrar till byns gröna karaktär. Söder om byn finns Skytteskogen (alldeles intill det nyaste bostadsområdet som just nu växer fram) och Thuleskogen, en trolsk skog där gamla ekar finns gömda mitt inne i en granskog och som är skyddade genom ett naturvårdsavtal.

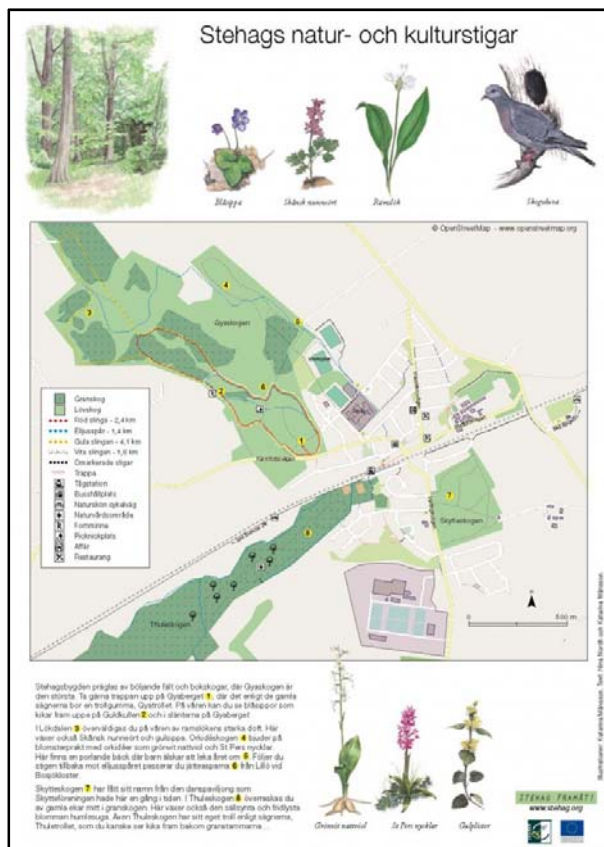
Den största av de tre skogarna ligger nordväst om byn, Gyaskogen. Det är en kuperad ädellövskog med varierad och vacker natur. Bitvis finns det spår av gamla beteshagar i form av stora hasselbuskage. På våren lockas många till Lökdalen med sitt hav av blommande ramslök.

Gyaskogens botaniska värden beskrevs så här i Skånes Naturskyddsförenings årsbok från 1939:

"Gyabergsskogen kan man från Stehags järnvägsstation nå på några få minuter. Trots sitt lättillgängliga läge i närheten av Ringsjön och stambanan har den förblivit tämligen oberörd. Ur landskapssynpunkt är det den vackraste skogen i hela det västliga Ringsjöområdet och botaniskt en av de intressantaste och artrikaste bokskogarna i detta område."

I Gyaskogen finns det flera motionsspår av varierad längd som anlades i slutet av 1960-talet av FK Tor, och som på senare år upprustats på initiativ av Stehags intresseförening och med finansiellt stöd från Eslövs kommun. Här finns ett elljusspår, och en början till ett utegym. Motionsspåren används flitigt och potentialen är stor för att utveckla området som rekreationsområde. Idag saknas formellt skydd av skogen i form av naturvårdsavtal eller naturreservat.

Även Kärrstorpsområdet kan utnyttjas som ett område för friluftaktiviteter. Det går redan i dag bra att vandra på de små byvägarna vid sidan av Kärrstorpsvägen som är trafikförläsa. Kärrstorps vackra ålderdomliga by har en

Karta över Stehags natur- och kulturstigar som har tagits fram 2014 med stöd av Leader MittSkånes byutvecklingsprojekt (se www.stehag.org).

byggnadsminnesvärd bebyggelse och utsikt över slätten vid Himmelsberga riksintresse, Thuleskogen och Kastberga. Kärrstorpsområdet ansluter också till naturreservatet vid Bosarps Jär.

För många Stehagsbor är skogen och den vackra naturen i Stehagsbygden en av de främsta anledningarna till att vi har flyttat hit och bor här. Därför är det så viktigt att bevara och utveckla Gyaskogen och övriga skogar jämte Kärrstorpsområdet som områden särskilt viktiga för friluftslivet. Detta har också framkommit mycket tydligt i den enkät bland byborna som genomfördes av intresseföreningen i slutet av 2013 och 2014 (se www.stehag.org/op17).

Viktigt för framtiden!

- Säkra Gyaskogens värde för rekreationsändamål genom att göra om hela skogen till ett naturreservat och att utveckla friluftslivet (t.ex. fler vandringsleder, grillhus och ett bättre utegym).
- Sluta omgärdande att hugga ner träd längs med motionsspåren.
- Värna och utveckla naturvärden och friluftslivet ytterligare även i Skytteskogen och Thuleskogen.
- På sikt återställa Rönneholms mosse och utveckla det till ett naturområde.

5. Ridleder i Eslövs kommun

Det finns stora möjligheter att utveckla ridsporten i Stehagsbygden. Under cirka tio års tid har ridleder mätts ut och diskuterats för att skapa lättillgängliga och lämpliga leder för ridsporten som dessutom inte ska vara störande för övriga rekreatiönsändamål. Tyvärr finns lederna fortfarande inte utmärkta. Lederna skulle kunna komma till nytta för ett relativt stort antal ryttare med egen häst och skulle främja hästnäringen i området.

Ridleder har hittills framför allt diskuterats i området väster och norr om Gyaskogen, samt bland annat i skogen på Ljusekullen. Det finns också idéer om att utvidga ledssystemet och förbinda såväl Billinge, Röstånga som Ljungbyhed i ett större ledssystem. Hästnäringen är stor i Skåne, särskilt i Eslövs kommun, och en uppbyggnad av ridledssystemet skulle stärka och bygga en stark hästsport, liksom gynna turistnäringen i området.

Det har också funnits visioner om att bygga ett ridhus i Stehag, liksom att bygga ett mindre bostadsområde i form av hästgårdar. Detta skulle ytterligare förstärka en satsning på ridsporten i Stehagsbygden. Redan idag finns också en verksamhet med islandshästar norr om Stehag.

Viktigt för framtiden!

- Skapa ridleder i Stehagsbygden, t.ex. en ridled genom Gyaskogen och vidare ut mot fälten förbi Kärrstorp.
- Fortsätt att utveckla planerna på ridhus och hästgårdar i de nya områden som utvecklas i Stehags utkanter de närmaste åren.

Foto: Ringhult Islandshästar (www.ringhult.se)

6. Hasslebrovägen – en byagata

Hasslebrovägen är Stehags centrala gata. Här finns vår livsmedelsbutik som är hjärtat i byn, liksom en uppskattad bykrog och pizzeria. Andra verksamheter vid Hasslebrovägen är till exempel en frisörsalong. För att förstärka vägens betydelse som byagata, och för att skapa en säkrare trafikmiljö, har Stehags intresseförening under många år påtalat behovet av upprustning. Många Stehagsbor, både äldre och yngre, rör sig här dagligen – till och från affären, skaterampen och så vidare. Cykelväg finns idag bara längs med några meter av vägen vilket gör att man istället cyklar på vägen.

Här finns möjligheter att återskapa den känsla som en gång präglade Hasslebrovägen som en central affärsgata – genom att byta ut gatlampor till äldre stil och komplettera med träd och planteringar där det är möjligt. På så sätt skapas en mer inbjudande byagata. Dessutom behöver trafikmiljön göras säkrare för t.ex. de barn som rör sig till/från affär, skateboardramp, skola etc. genom en avskild cykel-gångväg längs med Hasslebrovägen.

Ett förslag till framtida utseende på Hasslebrovägen med gång-cykelstråk på den ena sidan av vägen, gatlampor i äldre stil och mer grönska där det är möjligt. Illustration: Langes Landskap

Vägen genom byn via Hasslebrovägen väljs idag ofta av tung trafik i stället för att köra runt byn, även om omvägen inte är stor. Det utsätter gående och cyklister för onödiga risker och boende för onödigt buller. Vägen slits hårt och är i dåligt skick.

För att kunna leda om den tunga trafiken utanför byn föreslår vi att den dåliga sikten vid utfarten intill stora viadukten i Stehags östra delar löses genom att delar av marken i det intilliggande skogspartiet schaktas ned något och att en ny cykelväg samtidigt anläggs som följer bäcken in mot byn. Förutom att göra utfarten säkrare för bilar, bussar och lastbilar, gör också denna lösning att det blir säkrare för bybor som vill cykla eller gå från Stehag till Ringsjön. Den befintliga cykelvägen i den stora viadukten slutar i en skymd korsning. Med den föreslagna lösningen skulle cykelvägen från Ringsjön få en naturlig och säker anslutning till byns centrala delar. Samtidigt bör det göras en översyn om vägen runt Stehag behöver breddas något.

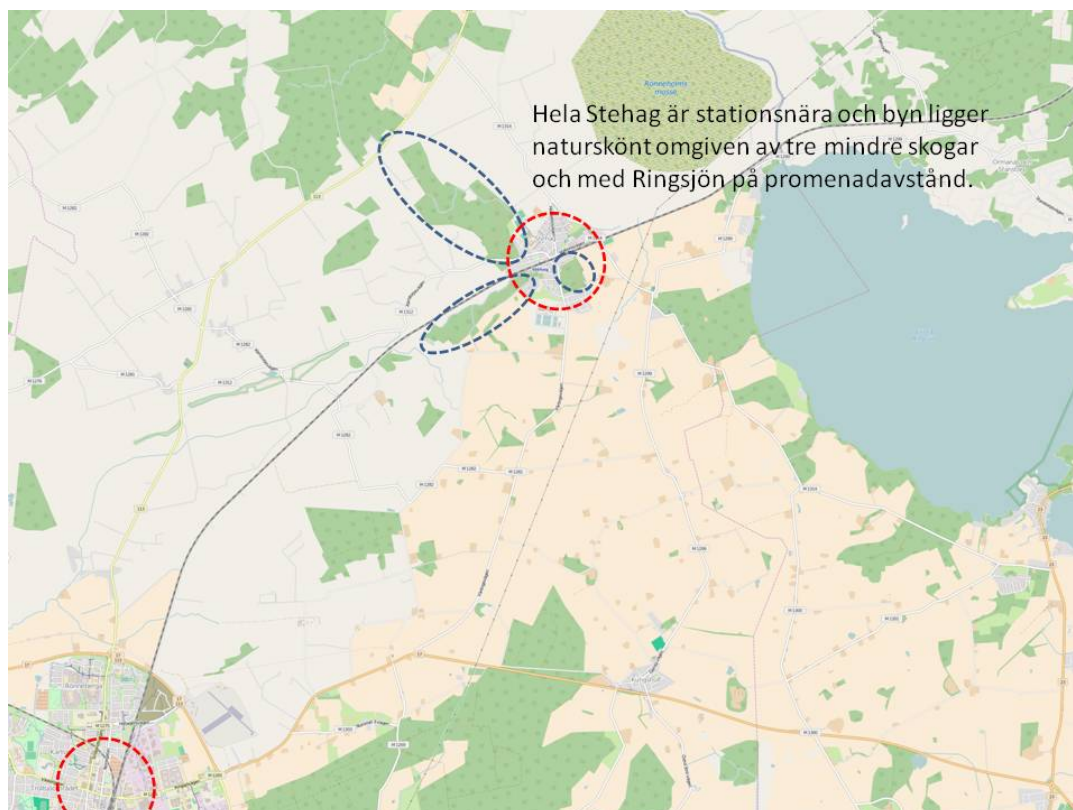
Viktigt för framtiden!

- Rusta upp Hasslebrovägen och gör den till en attraktiv byagata med en säkrare trafikmiljö för gående och cyklister.
- Skapa en säkrare utfart i Stehags östra delar för att avlasta Hasslebrovägen från genomfartstrafik, samtidigt som en cykel-gångväg som ansluter till Ringsjöstigen kan skapas.

7. Cykelvägar i och kring Stehag

Många Stehagsbor har lyft fram hur svårt det är att cykla säkert i och kring Stehag. Många skulle önska att barnen kunde cykla på tryggare vägar inom byn. Idag tar de cykelvägar som finns slut där de mest behövs, och det finns inget sammanhängande nät av cykelvägar. Det går inte att cykla säkert från byns större bostadsområden till skola, affär, skateramp och så vidare. Det saknas också bra belysning på flera av de cykelvägar som finns idag inne i Stehag.

För att göra det lättare att ta sig till kommunens badplats vid Sjöholmen byggdes 2014 en cykel- och gångväg i form av ett Leader MittSkåne-projekt. Initiativet till vägen togs av några engagerade bybor och den har blivit mycket uppskattad.

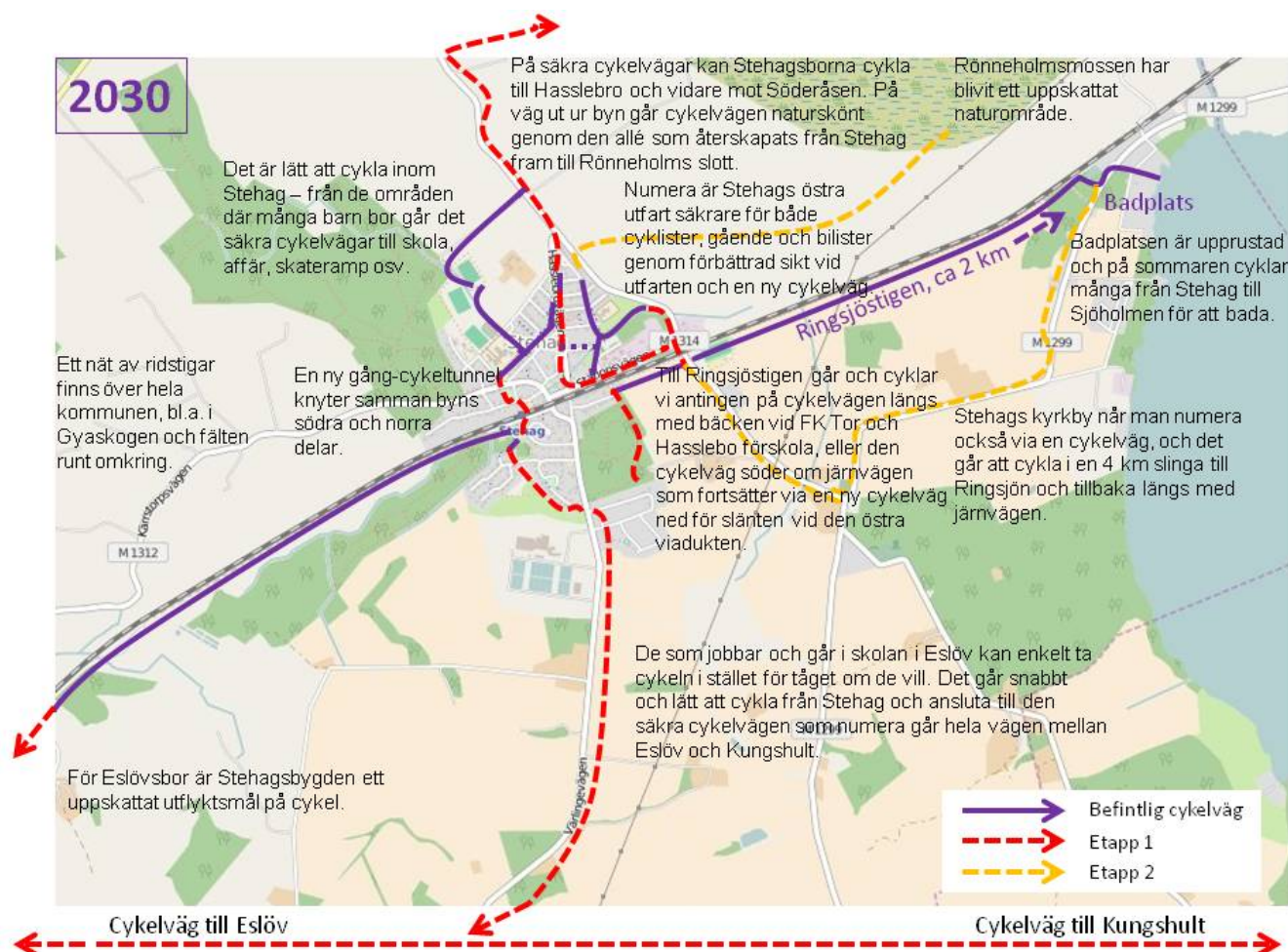
Kartan bearbetad från OSM

I Stehag är intresset för natur och miljö starkt. Många har flyttat hit för att kunna leva miljövänligare och närmare naturen. Det gör att satsningar på cykelvägar för att säkert ta sig ut från byn blir särskilt betydelsefulla, både för pendling in mot Eslöv och för rekreationscykling i Stehags omgivning.

Problemet är dock att idag är vägarna in till byn mycket otrygga att cykla på genom att de är smala och kurviga, och/eller att hastigheten är hög. Till Merab:s avfallsanläggning vid Rönneholm kommer också relativt mycket tung trafik som gör trafiksituationen särskilt osäker på den väg som går in mot Stehags norra delar. Den väg som de flesta väljer in mot Eslöv, söderut från byn, saknar även den både vägren och cykelväg.

För att utveckla näringslivet i Stehagsbygden skulle kommunen kunna satsa på att utveckla cykelturismen runt Ringsjön genom att skapa säkra cykelleder från Eslöv, via Stehag och vidare upp mot Billinge, Röstånga och nationalparken vid Söderåsen. Det skulle kunna ge leda till näringsverksamheter, såsom restauranger, B&B etc. Cykellederna skulle också bitvis kunna samordnas med ridlederna som beskrivs i avsnitt 5.

Vi har summerat våra visioner för de närmaste åren i nedanstående kartskiss. Med mer fokus på cykelvägar skulle Stehagsbygden bli ännu mer attraktiv – både för Stehagsborna själva, men även som utflyktsmål för Eslövsbor.

Kartan bearbetad från OSM.

Viktigt för framtiden!

- Skapa ett sammanhängande nät av cykelvägar inom Stehag, med en ny gång-cykeltunnel som knyter samman byns södra och norra delar.
- Skapa en säkrare utfart i Stehags östra delar för att avlasta Hasslebrovägen från genomfartstrafik, samtidigt som en gång-cykelväg som ansluter till Ringsjöstigen kan skapas.
- En säker cykelväg längs med vägen norrut från byn behövs, fram till grusvägen mot Rönneholms slott. Här kan också den allé återskapas som en gång ledde från Rönneholms slott till Stehag.
- En anslutande cykelväg söderut från Stehag behövs för att göra cykelpendling mellan Stehag och Eslöv säkrare och snabbare. Den kan ansluta till en cykelväg längs med den hårt trafikerade väg 17 som idag endast har cykelväg fram till Kastberga.
- Ytterligare möjligheter att utveckla Stehagsbygden finns om t.ex. en cykelväg skapas till kyrkbyn och vidare mot Ringsjön.
- Värna Kärrstorps vackra ålderdomliga by som har en byggnadsminnesvärd bebyggelse.

8. Lekplatser och grönområden

De positiva effekterna på hälsan som det innebär att bo nära grönområden är väl dokumenterade. I vår enkät 2013-2014 svarade också tre av fyra att naturen är en av huvudanledningarna till att Stehag valts som bostadsort.

För att Stehag även fortsättningsvis ska vara en attraktiv bostadsort krävs stimulerande mötesplatser, så som lekplatser för barnen. Vi menar också att lekplatserna bör vara en del av ett grönområde och bli en mötesplats för alla åldrar, inte bara barnfamiljer. Om de återstående grönområdena istället bebyggs riskerar även Stehags karaktär som en grönskande by att gå förlorad.

De senaste åren har vi sett en minskning av antalet lekplatser, samtidigt som många barnfamiljer har flyttat till Stehags nya bostadsområden. Det saknas numera mindre lekplatser som ligger nära flera av de större bostadsområdena i Stehag, och dit barnen lätt kan ta sig själva utan att passera bilvägar. Av kommunen anlagda lekplatser finns det bara en enda lekplats kvar i Stehag, söder om järnvägen, uppe på höjden vid Kungskillevägen. Den ligger lite avsides och det blir ofta ganska blåsigt där. Att leka på en lekplats är således svårt att göra spontant i Stehag, utan måste planeras som en utflykt. Såvida det inte är utanför skoltid och skolgården är ledig.

Genom FK Tors satsningar på en skateboardramp intill deras aktivitetshus och fritidsgård har barn och ungdomar i Stehag fått en uppskattad mötesplats. I området i närheten av FK Tor skulle även satsningar på ett utegym kunna göras. Tidigare har även kommunen och boende intill den gamla lekplatsen vid Gränsbovägen söder om järnvägen tillsammans tagit fram ett förslag på ett upprustat grönområdet med boulebana och grillplats. Det har också förts fram idéer om en äventyrslekplats, exempelvis på gröningen på Vestins väg (se fotocollage nedan).

Bild: Anna Jennerheim

9. Framtida byggande

En mer genomtänkt plan för Stehagsbygdens framtida utbyggnad behöver tas fram. På senare år har bebyggelsen växt åt ett helt annat håll än den tidigare översiktsplanen har pekat ut, och det har saknats ett helhetstänkande när det gäller cykelbanor, grönområden, lekplatser m.m. (se avsnitt 7 och 8).

Vid utbyggnad av Stehag behöver också hänsyn tas till att byns karaktär av liten och gemytlig by inte går förlorad. Något som också påpekades i den enkät som Stehagsborna svarade på 2013–14. I samma enkät framgick också att många uppskattade variationen i bebyggelsen, och att det fanns önskemål på fler hyreslägenheter och lägenheter anpassade för äldre (se vidare www.stehag.org/op17).

Vi menar att nya bostadsområden i Stehagsbygden bör förläggas så att det finns närhet till någon av de värdefulla tre skogarna eller närheten av vatten. Kommunen borde starta upp en studie för att se var, och vilka typer av byggnation som skulle vara möjliga, liksom vilka fritidsaktiviteter som kunna vara möjliga. Idag finns möjligheter till bad och fiske i Ringsjön som aktivt bör vårdas. Det finns också utvecklingsmöjligheter när det gäller friluftsliv kopplat till Stehagsbygdens skogar, och för ridsporten (se avsnitt 4 och 5). Hela Stehag är dessutom stationsnära genom det korta avståndet till fots eller cykel för att nå pågatågstationen (se avsnitt 1 och bilaga 1).

När det gäller potentiella utbyggnadsområden som är sjönära finns sådana vid Sjöholmen intill Ringsjön. Detta område kan också ha potential för ett attraktivt boende och för friluftslivet. Samtidigt behöver det nämnas i sammanhanget att de tomter som hittills har varit aktuella för försäljning av kommunen vid Sjöholmen är olämpligt placerade pga. översvämning och/eller bullerutsatt läge nära järnvägen.

I samband med planering av ny bebyggelse behöver även hänsyn tas till närhet till grönområden och lekplatser (se avsnitt 8) och att en förskola på sikt även placeras söder om järnvägen. Se vidare tidigare yttrande från intresseföreningen kring detta (se www.stehag.org/op17).

10. Vägen dit?

Vi uppskattar att processen med en uppdatering av Eslövs kommuns översiktsplan nu har kommit igång, men menar att fler möten i byn behövs för att skapa en levande och konstruktiv dialog om den framtida utvecklingen.

Till exempel har barn i förskola och skola tidigare visat ett stort intresse att engagera sig i byns utveckling av lekplatser m.m. och behöver på olika sätt involveras aktivt i samtalen kring en ny översiktsplan. Vi föreslår också att kommunen genomför en byavandring våren 2016 tillsammans med intresserade bybor och en landskapsarkitekt som kan visualisera de visioner som kommer fram under vandringen i byn.

Tillsammans behöver vi samtala och skapa bilder av framtidens Stehag.

